

A gyűjtemény irodalom- és művelődéstörténeti jelentősége azonban ezek ellenére sem tagadható és segítséget nyújt a mai német dráma és színház fejlődéstörtvényeinek megismeréséhez.

VÁRÓCZI ZSUZZA

Fountainwell Drama Texts. General Editors: T. A. Dunn, Andrew Gurr John Horden, A. Norman Jeffares, R. L. C. Lorimer. Assistant General Editor: Brian W. M. Scobie. Edinburgh, 1968— . Oliver and Boyd, 1—7.

A skóciai kiadó a Penguin Books G. B. Harrison szerkesztette Shakespeare-kiadásának a példáját követi, amikor a Shakespeare után legjelentősebb klasszikus angol drámaírók műveit olcsó kritikai kiadásban, a legjobb specialisták gondozásában teszi hozzáférhetővé. A sorozatban eddig a következő színdarabok jelentek meg: Beaumont: *The Knight of the Burning Pestle* (ed. Andrew Gurr), Dekker: *The Shoemakers' Holiday* (ed. Paul C. Davies), Jonson: *The Alchemist* (ed. S. Musgrove), Jonson: *Volpone* (ed. J. L. Halio), Kyd: *The Spanish Tragedy* (ed. T. W. Ross), Marston: *The Dutch Courtesan* (ed. Peter Davison), Middleton: *A Trick to Catch the Old One* (ed. Charles Barber). A kötetek — minden korábbi olcsó kiadással szemben — korhű szöveget nyújtanak, megtartják az egykorú helyesírást és központozást. A szöveget kritikai és szövegkritikai bevezető előzi meg. A függelék szövegváltozatokat és szövegmagyarázatokat közöl, valamint a kiadások és kritikai értékelések teljes bibliográfiáját adja. A ma már ismeretlen vagy megváltozott értelmű szavakat külön jegyzékben találja meg az olvasó. Azoknál a drámáknál, ahol erre lehetőség van, a szerkesztők az énekek egykorú dallamát is feltüntetik. Az eddig megjelent kötetek alapján arra lehet következtetni, hogy a sorozat mind a szöveget, mind a kritikai jegyzeteket tekintve elavulttá teszi a korábbi kiadásokat.

SZEGEDY-MASZÁK MIHÁLY

В. Днепров: Черты романа XX века. Москва, 1965. Советский писатель, 548.

Ez a könyv a szovjet irodalomkritikának azt a szárnyát képviseli, amely igyekszik árnyaltabb képet adni korunk művészetéről, s tartózkodik a korábbi dogmatikus szemléletre jellemző sommás megállapításoktól.

Dnyeprov két irodalomkritikai irányzat kibékítésére törekszik: az egyik a modern írókat egyoldalúan dekadensnek nyilvánítja, a másik viszont a nagy realisták közé sorolja például Proustot is. Középutat próbál találni, s ennek érdekében elveti a „realista” meghatározást, és az irodalomtörténet során igazi értékeket adó műveket „klasszikusnak” nevezi. Alaptétele, amelyre a könyvet építi, a következő: az emberiség története folyamán a nagy irodalmi művek közös jellemvonása volt eddig a pártosság, a küzdelem az emberiségért, és a hit a jobb jövő elérhetőségében. Ez az irodalom (melyet ő „klasszikus művészetnek” nevez) sohasem tévesztette szem elől a tartalom elsőbbségét, ennek rendeltetése a formát, s a közérthetőség érdekében a konkrét tárgyiság nyelvén fejezte ki magát. Ezen az alapvető követelményen belül azonban a művész kapcsolódhatott bármelyik stílusirányhoz. A mai polgári irodalom elavultnak nyilvánítja ezt a fajta művészetet, az író már nem törekszik a kor egész bonyolultságának tudatos tükrözésére, a formát a tartalom elé helyezi. Ez a művészet, melyet Dnyeprov „modernistának” nevez, nem vállalja a nagy, haladó eszmék propagálását, sőt egyenesen pesszimista nézeteket hirdet. — E két áramlat jellemzése után a szerző igyekszik bebizonyítani, hogy — ellentétben a „modernista” művészet képviselőinek véleményével — a „klasszikus” művészet egyáltalán nem avult el, s korunkban éppúgy a haladó irány képviselője, mint a múltban.

A tárgyalt irodalmi anyag (hét — nyolc író műve) csak e teória illusztrációjául szolgál, s az elemzések kevésbé meggyőzőek. A szovjet kritikus nem marad meg könyvében a regény műfajának keretei között, hanem elmélete bizonyítására felhasználja a mai művészet egyéb ágait is, mint például a zene-, film- és képzőművészetet. (Egy teljes fejezetet szentel például Sosztakovics és Sztravinszkij művészetének.)

FEJÉR ILDIK

С. Машинский: „Мертвые души“ Гоголя. Москва, 1966. 140.

Gogol *Holt lelkek* című művéről több ezer oldalnyi tanulmány jelent már meg; Masinszkij munkája mégsem kelti az ismétlés hatását, mert az író életművét új szempontok szerint, egységes koncepció alapján vizsgálja.

Gogol realizmusának sajátosságát abban látja, hogy „Gogol nem találja az őt körül-